

***Свінцицька Леся,**
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
навчально-наукового інституту педагогіки
Вербовський Ігор,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
начальник навчального відділу,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*

СУЧАСНИЙ СТАН УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У зв'язку з реформуванням освітньої галузі та новими викликами, що постають перед системою освіти, управлінська діяльність керівника закладу загальної середньої освіти в сучасних умовах набуває особливого значення. Ефективність функціонування ЗЗСО значною мірою залежить від професіоналізму та компетентності його керівника, здатності впроваджувати інноваційні підходи в управлінні та забезпечувати якісний освітній процес. В

умовах децентралізації та автономізації закладів освіти роль керівника ЗЗСО трансформується, вимагаючи від нього не лише педагогічної майстерності, але й навичок стратегічного планування, фінансового менеджменту та лідерства.

Сучасний стан управлінської діяльності керівника ЗЗСО характеризується динамічністю та багатовекторністю. З одного боку, керівник повинен забезпечувати стабільне функціонування закладу, дотримуючись нормативно-правових вимог та освітніх стандартів. З іншого боку, від нього очікується ініціативність у впровадженні інновацій, здатність адаптуватися до швидких змін у суспільстві та освітньому середовищі. Це вимагає постійного професійного розвитку, оволодіння новими управлінськими технологіями та інструментами, а також формування команди однодумців, здатної реалізовувати стратегічні цілі закладу освіти.

Сучасний період розвитку освіти характеризується зміною парадигми управління закладами освіти. Керівник ЗЗСО розглядається як менеджер, здатний виявляти гнучкість до інновацій, професіоналізм та якісно виконувати свої функціональні обов'язки [4]. Від його діяльності залежить імідж закладу та внутрішній психологічний мікроклімат у колективі, що впливає на творчість учнів та педагогів.

Управлінська діяльність керівника ЗЗСО стає все більш поліфункціональною та полідіяльнісною [3]. Окрім традиційних функцій планування, організації, мотивації та контролю, з'являються нові - стратегічне планування, маркетинг освітніх послуг, фандрайзинг, PR-менеджмент тощо. Це вимагає від керівника постійного професійного розвитку та оволодіння новими компетентностями.

Важливою складовою сучасної управлінської діяльності керівника ЗЗСО є впровадження інноваційних технологій. Це дозволяє оптимізувати процеси управління, підвищити ефективність прийняття рішень, забезпечити оперативний обмін інформацією між усіма учасниками освітнього процесу.

Ефективне управління ЗЗСО в сучасних умовах вимагає від керівника володіння комплексом професійних компетентностей:

- управлінська компетентність – здатність ефективно здійснювати управлінські функції;
- інноваційна компетентність – готовність до впровадження інновацій в освітній процес та управління закладом;
- цифрова компетентність – вміння використовувати сучасні ІКТ в управлінській діяльності;
- комунікативна компетентність – здатність ефективно взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу;
- конфліктологічна компетентність – вміння запобігати та вирішувати конфліктні ситуації [2].

Ці компетентності є основою для здійснення якісного управління, спрямованого на забезпечення високих стандартів освітнього процесу та створення сприятливого середовища для навчання та розвитку всіх учасників освітнього процесу. Однак, незважаючи на важливість цих компетентностей, аналіз сучасного стану управлінської діяльності керівників ЗЗСО виявляє низку

проблем і викликів, що заважають їх ефективній реалізації. Зокрема, спостерігається недостатній рівень управлінської компетентності у частини керівників, що ускладнює впровадження інноваційних підходів. Крім того, консерватизм і неготовність до змін часто перешкоджають адаптації до нових умов. Додатковими проблемами є недостатнє матеріально-технічне та фінансове забезпечення закладів, надмірна бюрократизація управлінських процесів та недосконалість нормативно-правової бази, що створюють додаткові бар'єри на шляху до ефективного управління.

Виявлені проблеми та виклики в управлінській діяльності керівників ЗЗСО вимагають системного підходу до їх вирішення та розробки комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління закладами освіти. Аналіз сучасних тенденцій в освітньому менеджменті та врахування специфіки функціонування ЗЗСО в умовах реформування освітньої галузі дозволяють сформулювати ряд стратегічних напрямків удосконалення управлінської діяльності.

З огляду на це, для підвищення ефективності управлінської діяльності керівників ЗЗСО доцільно запропонувати наступні заходи, які враховують як виявлені проблеми, так і потенціал для розвитку управлінських компетентностей:

1. Забезпечення систематичного підвищення кваліфікації керівників ЗЗСО, зокрема з питань освітнього менеджменту та інноваційних технологій управління: сприятиме формуванню управлінської компетентності керівників, яка є основою для здійснення якісного управління, спрямованого на забезпечення високих стандартів освітнього процесу [5].

2. Впровадження в практику управління ЗЗСО сучасних інформаційних систем та технологій: дозволяє оптимізувати процеси управління, підвищити ефективність прийняття рішень, забезпечити оперативний обмін інформацією між усіма учасниками освітнього процесу.

3. Розвиток автономії ЗЗСО, розширення повноважень керівників щодо фінансово-господарської діяльності: сприятиме підвищенню ефективності використання ресурсів та реалізації стратегічних цілей закладу освіти [1].

4. Вдосконалення механізмів державно-громадського управління ЗЗСО. Це передбачає залучення громадськості до управління закладом освіти, що забезпечить більшу відкритість та демократичність управлінських процесів [3].

5. Стимулювання інноваційної діяльності керівників ЗЗСО, створення умов для обміну передовим управлінським досвідом: сприятиме впровадженню інноваційних підходів в управлінні та підвищенню якості освітніх послуг [1].

Реалізація цих шляхів вдосконалення управлінської діяльності керівників ЗЗСО дозволить підвищити ефективність управління закладами освіти в умовах реформування освітньої галузі та забезпечити якісний освітній процес.

Таким чином, сучасний стан управлінської діяльності керівника закладу загальної середньої освіти характеризується трансформацією підходів до управління, розширенням функцій та повноважень керівника, необхідністю володіння широким спектром професійних компетентностей. Ефективне

управління ЗЗСО в умовах реформування освіти вимагає від керівника готовності до змін, здатності впроваджувати інновації, забезпечувати якість освітнього процесу. Виявлені проблеми та виклики, такі як недостатній рівень управлінської компетентності, консерватизм, недостатнє матеріально-технічне забезпечення та бюрократизація процесів, потребують системного підходу до їх вирішення. Запропоновані шляхи вдосконалення управлінської діяльності, включаючи систематичне підвищення кваліфікації, впровадження сучасних інформаційних технологій, розвиток автономії ЗЗСО та стимулювання інноваційної діяльності, спрямовані на підвищення ефективності управління та забезпечення якісного освітнього процесу. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку механізмів реалізації запропонованих заходів та оцінку їх ефективності в контексті модернізації системи освіти України.

Список використаних джерел та літератури

1. Афанасьєва Т., Бабко Т, Гревцева Є., Кравченко Т. Особливості управлінської діяльності в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти. URL: https://znayshov.com/News/Details/naukovo-metodychnyi_posibnyk_nova_ukrainska_shkola_u_bazovii_serednii_osviti
2. Гладкова А. М. Управлінська діяльність керівника закладу освіти в умовах невизначеності. *Педагогічний менеджмент. Імідж сучасного педагога*. 2023. № 5 (212). С. 38 – 46.
3. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації, навчально-методичний посібник. 2017. 126 с.
4. Свіжевський М. П. Діяльність керівника навчального закладу в сучасному освітньому просторі. *Методичний посібник*. Вінниця: ММК. 2018. 35 с.
5. Свіжевський М. П. Діяльність керівника навчального закладу в сучасному освітньому просторі. *Методичний посібник*. 2018. 35 с.